

نگاه بنیانگذاران منطق جدید به موجهات چیست؟

فرشته نباتی در یازدهمین همایش سالانه انجمن منطق ایران گفت: با اینکه صحبت از منطق موجهات خیلی مهم است اما از ابتدای قرن بیستم صحبت درباره این منطق به حاشیه رانده شده است.

فرشته نباتی در یازدهمین همایش سالانه انجمن منطق ایران گفت: با اینکه صحبت از منطق موجهات خیلی مهم است اما از ابتدای قرن بیستم صحبت درباره این منطق به حاشیه رانده شده است.

به گزارش خبرگزاری مهر، دومین روز از یازدهمین همایش سالانه انجمن منطق ایران صبح امروز با سخنرانی فرشته نباتی، دانشیار فلسفه منطق دانشگاه علامه طباطبایی درباره موضوع «نگاه بنیانگذاران منطق جدید به موجهات» آغاز به کار کرد.

این همایش با همکاری انجمن منطق ایران، مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه و مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام طی دو روز با حضور اساتید مجرب این حوزه در مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه برگزار می شود.

اختتامیه این همایش، عصر امروز یکشنبه ۲۹ بهمن ماه ساعت ۱۹:۳۰ در محل مؤسسه برپا می شود.

فرشته نباتی در ابتدای دومین روز این همایش با بیان سیر تاریخ منطق موجهات گفت: منطق موجهات همیشه در سیستم های فلسفی بوده و هیچ وقت غایب نبوده است. اگر بخواهیم به طور دقیق بگوییم منطق موجهات از زمان ارسطو مطرح بوده و در کنار گزاره های مطلقه از گزاره های موجهات هم صحبت می شده است؛ بعد از ارسطو، رواقی ها درباره منطق موجهات صحبت کردند و بعد با یک فاصله ای در دوران قرون وسطی و دوره اسلامی درباره این نوع منطق بحث و گفتگو شد.

وی افزود: در دوران اسلامی مباحث الهیاتی با مسائل موجهات آمیخته می شود و بسیاری از متفکران مسلمان برای اثبات خدا از منطق موجهات استفاده می کردند.

این دانشیار دانشگاه علامه ادامه داد: در دوره حاضر اما صحبت درباره منطق موجهات بسیار زیاد و مهم است و فرگه و راسل از بنیانگذاران منطق جدید هستند اگرچه درباره منطق موجهات خیلی کم صحبت کردند. اگرچه به طور کلی از ابتدای قرن بیستم موضوع منطق موجهات به حاشیه رانده شد. به غیر از راسل و فرگه مک کال و لوئیس هم به موضوع منطق جدید پرداختند اما خیلی کم. به بیان دیگر این دو نفر مکاتباتی با راسل داشتند اما هم نظر نبودند و درباره موضوعات به تفاهم نمی رسیدند.

نباتی ادامه داد: با وجود اینکه فرگه و راسل هم مباحثی درباره منطق موجهات داشتند اما همچنان آن را نگرفتند و جزو منطق جدید به حساب نیاوردند. راسل بیشتر درباره ضرورت و امکان سخن گفته و بیان کرده از آنجایی که گزاره ها یا صادق اند یا کاذب موضوع منطق موجهات را باید از منطق جدید جدا کرد.

این استاد دانشگاه در ادامه تعارف فرگه از حکم ها را ارائه داد و سپس به نظریات وی و راسل درباره موضوع ضرورت و امکان پرداخت آنها را تشریح کرد.

این محقق و پژوهشگر درباره دلایل نگاه فرگه به موجهات توضیح داد: دیدگاه رایج در آلمان آن زمان اینگونه بوده که ضرورت و امکان حالت روانشناختی ما نسبت به گزاره است درحالیکه اینطور نیست و فرگه در مقابل این نوع نگاه روانشناسانه درباره منطق ایستاده است. علاوه براینکه منطق فرگه ای منطق مصداقی است و درباره ضرورت و امکان مقاومت می کند. ضمن اینکه فرگه صدق را می داند.

نباتی در پایان گفت: فرگه و راسل با اینکه موجهات را از منطق بیرون می دانند اما از مفاهیم موجهاتی مثل مفهوم «ضرورت» استفاده کردند. نکته پایانی هم اینکه منظور فرگه از ضرورت و امکان رابطه استنتاجی- استلزامی است که اگر این را بپذیریم تناظر حفظ می شود.

پس از نباتی، عرفان برزین دانشجوی دوره کارشناسی ارشد دانشگاه صنعتی شریف سخنرانی خود را با موضوع «معناشناسی تکوار دو رابطه ای» ارائه داد. وی این پژوهش رو تحت نظارت محمد اردشیر استاد منطق ریاضی دانشگاه صنعتی شریف انجام داده است.

پس از سخنرانی تخصصی برزین، پنل اول دومین روز از یازدهمین همایش سالانه انجمن منطق ایران به پایان رسید.